Lietas arhīva Nr. C-2044-19/6
ECLI:LV:RPPT:2019:0128.C68474418.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2019.gada 28. janvārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesnese M. Miltiņa
ar tiesas sēdes sekretāru I.Dviņinu
piedaloties prasītājai /pers. A/ (/pers. A/) un atbildētājam /pers. C/
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ (/pers. A/) prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu un uzturlīdzekļu parāda piedziņu.
Tiesa tiesas sēdē

k o n s t a t ē j a:

2018.gada 1.novembrī /pers. A/ (/pers. A/) (turpmāk arī prasītāja) cēla tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk arī atbildētājs) par uzturlīdzekļu un uzturlīdzekļu parāda piedziņu, kurā lūgts tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļu parādu 500 *euro* un uzturlīdzekļus meitas /pers. D/ uzturam 250 *euro* apmērā ik mēnesi sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā līdz bērna pilngadībai. Noteikt, ka spriedums ir izpildāms nekavējoties.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2007.gada 3.novembrī tika reģistrēta pušu laulība, kas 2018.gada 15.maijā šķirta. Pirms laulības noslēgšanas pusēm piedzima bērns /pers. D/.

2018.gada 13.aprīlī starp pusēm tika parakstīta vienošanās "Par laulībā dzimušā nepilngadīgā bērna aizgādību, vecāku saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, bērna uzturlīdzekļiem un mantas sadali pirms laulības šķiršanas".

Pēc vienošanās noslēgšanas atbildētājam bija pienākums maksāt uzturlīdzekļus bērna uzturam par 2018.gada maija, jūnija, jūlija, augusta un septembra mēnesi (kopā par pieciem mēnešiem 1250,- *euro*). Līdz prasības pieteikuma iesniegšanas dienai prasītāja ir saņēmusi no atbildētāja uzturlīdzekļu maksājumus: 2018.gada 14.junijā - 250 e*uro* (uzturlīdzekļi par maiju); 2018.gada 14.jūlijā 250 *euro* (uzturlīdzekļi par jūniju); 2018.gada 18.augustā 150 *euro* (daļēji uzturlīdzekļi par jūliju); 2018.gada 5.septembrī 100 *euro* (pilnībā segti uzturlīdzekļi par jūliju).

No minētā izriet, ka līdz prasības pieteikuma iesniegšanas dienai Atbildētājs nav veicis uzturlīdzekļu maksājumus par 2018.gada augustu un septembri, kas konkrētajā gadījumā ir uzturlīdzekļu parāds 500,- *euro* apmērā. Šo maksājumu termiņi, atbilstoši Vienošanās 6.2.punkta noteikumiem, iestājās, attiecīgi, 2018.gada 15.septembrī un 15.oktobrī.

Atbildētājs uzturlīdzekļu maksājumus veic neregulāri, kā arī maksājumi netiek veikti pilnā apmērā. Pie apstākļiem, ka kopš 2018.gada 5.septembra atbildētājs vispār nav veicis nekādus uzturlīdzekļu maksājumus, prasītāja vēršas ar šo prasību tiesā, jo atbildētāja rīcība kaitē bērna interesēm un tiesībām saņemt pienācīgu uzturu.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumi par prasību tiesā nav saņemti.

Tiesas sēdē Prasītāja prasību par uzturlīdzekļu un uzturlīdzekļu parāda piedziņu uzturēja pilnā apmērā un sniedza paskaidrojumus atbilstoši prasības pieteikumā un tā papildinājumos izklāstītajiem apstākļiem.

Tiesas sēdē Atbildētājs paskaidroja, ka ir bezdarbnieks. 2018.gada 12.novembrī apmaksājis 500 eiro. Tagad nav naudas, ir 3 grupas invalīds, tādēļ meklē vieglāku darbu. Kad būs, tad visu samaksās. Šobrīd nevar samaksāt.

Noklausījusies prasītājas un atbildētāja paskaidrojumus, pārbaudot un novērtējot tos kopsakarā ar pārējiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība par uzturlīdzekļu un uzturlīdzekļu parāda piedziņu ir apmierināma.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Izvērtējot prasījumus, tiesa analizē lietas materiālos esošos pierādījumus, to kopumā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.panta otro daļu, nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu

Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības kopiju apstiprinās, ka puses ir 2006.gada 7.janvārī dzimušās /pers. D/ vecāki (lietas 10.lapa).

Civillikuma 1402.pantā noteikts, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

2018.gada 13.aprīlī puses noslēgušas Vienošanos par laulībā dzimuša nepilngadīga bērna aizgādību, vecāku saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, bērna uzturlīdzekļiem un mantas sadali pirms laulības šķiršanas. Atbilstoši Vienošanās grozījumu 6.1. un 6.3.punktam, atbildētājs apņēmās maksāt bērna /pers. D/ uzturam 250 *euro* sākot ar 2018.gada 15.jūniju līdz bērna pilngadībai, naudu ieskaitot prasītājas bankas kontā (lietas 11.-13. lapa).

Tādejādi pušu attiecības regulē to starpā noslēgts tiesisks darījums, kurš visa starpā paredz atbildētāja pienākumu otrai pusei katru mēnesi samaksāt noteiktu naudas summu. Tiesas rīcībā nav ziņu, ka šis līgums būtu grozīts vai atcelts.

Civillikuma normas neaizliedz vecākiem vienoties par materiālās palīdzības nodrošināšanu bērna audzināšanai, tas nav pretrunā ar Latvijas Republikas Bērnu tiesības aizsardzības likuma normām, ANO Bērnu tiesību deklarācijas un bērnu tiesību konvencijas normām. Vienošanās aktam, kas noslēgts starp pusēm, ir tiesiska nozīme un tas rada saistību, kas jāpilda atbilstoši Civillikuma 1587.pantam.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļu parādu 500 *euro* par 2018.gada augustu un septembri.

Civillikuma 1587.pants nosaka, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus, savukārt 1590.pants paredz katrai pusei pret otru prasīt līguma izpildīšanu.

Lai gan Atbildētājs tiesas sēdē norādīja, ka novembrī ir veicis maksājumu 500 *euro* apmērā, tomēr atbilstoši Civilprocesa likuma 1838.panta

prasībām, nav iesniedzis tiesai pierādījumus, kas dotu pamatu apšaubīt uzturlīdzekļu parāda aprēķinu, kā arī to, ka viņš vecis regulāru uzturlīdzekļu samaksu Prasītājai atbilstoši Vienošanās grozījumu 6.1.punktā norādītajā apmērā, līdz ar to, tiesa atzīst, ka no Atbildētāja par labu Prasītājai piedzenams **uzturlīdzekļu parāds 500 *euro*** par 2018.gada augustu un septembri.

Bez tam, Prasītāja lūgusi piedzīt no Atbildētāja uzturlīdzekļus meitas /pers. D/ uzturam saskaņā ar vienošanos 250,00 *euro* apmērā ik mēnesi.

Civilprocesa likuma 5.panta sestajā daļā noteikts, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 18.jūnija spriedumā lietā Nr. SKC- 1668/2013; Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 30.septembra spriedumā lietā Nr.SKC-2407-14 norādīts, ka gadījumā, ja prasība celta, lai aizstāvētu no likuma izrietošās bērna tiesības saņemt uzturlīdzekļus no vecāka, nav nepieciešams apstrīdēt noslēgto vienošanos. Tādējādi, apstāklis, ka starp pusēm noslēgta vienošanās par uzturlīdzekļu maksājumiem bērna uzturam, neliedz vecākam, kura labā uzturlīdzekļi maksājami, prasīt uzturlīdzekļu piedziņu ar tiesas spriedumu.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja par bērnu rūpējas un viņu apgādā. Atbildētājs to nav apstrīdējis. Pie šādiem apstākļiem tiesa konstatē tiesisko pamatu uzturlīdzekļu piedziņai no atbildētāja par labu prasītājai.

Tiesas ieskatā vienošanās nav sasniegusi mērķi, lai bērnam būtu regulāri uzturlīdzekļi, līdz ar to nepastāvot saistības pienācīgam izpildījumam tādā veidā, kā puses vienojušās, kā arī to, ka atbildētāja pienākums maksāt uzturlīdzekļus ir noteikts Civillikumā, tiesa uzskata, ka ar tiesisku darījumu nevar aprobežot prasītājas tiesības saņemt no atbildētāja uzturlīdzekļus uz likuma pamata. Ņemot vērā iepriekš minēto, turpmāk atbildētājam ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus uz tiesas sprieduma pamata.

Civillikuma 1402.pantā noteikts, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Tiesu prakses 2012.gada apkopojumā "Par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam" norādīts, ka labprātīgi parakstītam vienošanās aktam kā civiltiesiskam darījumam ir tiesiska nozīme, jo tas rada noteiktas juridiskas sekas, proti, pienākumu abām pusēm respektēt un pildīt tiesiski noslēgtā līguma noteikumus.

No apkopojumā norādītā izriet, ja netiek celta prasība par vienošanās spēkā esamību, vienošanās ir atzīstama par spēkā esošu saistību, kura jāpilda, kas atbilst Civillikuma 1587.pantam.

Ievērojot, ka puses noslēdzot 2018.gada 13.aprīļa Vienošanos ir izvērtējušas un noteikušas nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru meitas /pers. D/ uzturam, kā arī to, ka pretēji tiesas sēdē nodibinātajam, lietā nav iegūti nekādi pierādījumi tam, ka kopš 2018.gada 13.aprīļa atbildētāja spējas un mantiskais stāvoklis būtu samazinājies, tādējādi mainījušies apstākļi, kas dod iespēju sniegt uzturlīdzekļus Vienošanās noteiktajā apmērā, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai meitas /pers. D/ uzturam piedzenami uzturlīdzekļi 250,00 *euro* apmērā mēnesī.

Sakarā ar to, ka Ministru kabineta noteiktā minimālā mēneša darba alga var mainīties un ņemot vērā to, ka uzturlīdzekļu piedziņai ir ilgstošs raksturs, tiesa uzskata, ka nepilngadīgā bērna interesēs ir spriedumā noteikt, ka uzturlīdzekļu summa nevar būt mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru atbilstoši bērna vecumam.

Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC-556 atzinis, ka, iztulkojot Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad prasība iesniegta tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, līdz ar ko tiesa uzskata, ka ievērojot bērnu intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2018.gada 11.novembra.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo daļu uzturlīdzekļi piedzenami līdz bērna pilngadībai, t.i., kamēr bērns ir vecāku aizgādībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties, kā to lūdza prasītāja.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 8.novembra lēmumu no Atbildētāja Prasītājas labā piedzīti pagaidu uzturlīdzekļi valsts noteiktajā minimālajā apmērā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 244.^{10}panta septīto daļu, ar šī sprieduma pieņemšanu minētais lēmums zaudē spēku.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

Prasītāja no tiesas izdevumu samaksas par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata.

Civilprocesa likuma 43.panta ceturtā daļa paredz, ka tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, ir tiesīga pilnīgi vai daļēji atbrīvot to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu (250 *euro* x 12 mēneši = 3000,00 *euro*). Kopējā prasības summa ir 3500 *euro* (piedzenamie uzturlīdzekļi 3000,00 *euro* gadā + uzturlīdzekļu parāds 500 *euro*), līdz ar to, ņemot vērā prasības summu, konkrētajā lietā valsts nodeva būtu maksājama 374.64 *euro*.

Ar lietas izskatīšanu saistīties izdevumi, t.i. ar prasības pieteikuma un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu saistītie izdevumi ir 3,21*euro* (lietas 2. lapa).

Ja persona sava mantiskā stāvokļa dēļ tiesas noteikto valsts nodevu nevar nomaksāt likumā noteiktajā termiņā, tad tā saskaņā ar Civilprocesa likuma 206.panta pirmo daļu var pieteikt tiesā lūgumu pieņemt lēmumu par sprieduma izpildīšanas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, kā arī par tā izpildes veida un kārtības grozīšanu.

Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtajām izziņām par apdrošinātās personas iemaksām Atbildētājs laika posmā no 2018.gada novembra līdz 2019.gada janvārim saņem valsts invaliditātes pensiju 78,25 *euro* apmērā.

Ņemot vērā bērna intereses, ka piedzenamā valsts nodeva ietekmēs uzturlīdzekļu piedziņas iespējamību no /pers. C/, tiesa atzīst, kā primārais faktors izvirzāmas bērna intereses, jo bērnu tiesību aizsardzības normatīvā bāze nepārprotami norāda, ka jebkuras darbības, kas attiecas uz nepilngadīgiem bērniem, jāveic, vispirmām kārtām ievērojot un nodrošinot bērnu intereses.

Ievērojot norādīto, tiesa atzīst, ka atbildētājs /pers. C/ ir pilnīgi atbrīvojams no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 190.,193.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/ (/pers. A/), personas kods /personas kods/, līdzekļus meitas /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 250,00 *euro* ik mēnesi sākot no 2018.gada 1.novembra līdz bērna pilngadības sasniegšanai, bet ne mazāk kā par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru atbilstoši bērna vecumam.

Piedzīt no /pers. C/ par labu /pers. A/ (/pers. A/) uzturlīdzekļu parādu 500 *euro*.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties.

Naudas līdzekļi maksājami uz /pers. A/ (/pers. A/) AS „Swedbank" norēķinu kontu Nr. /konta Nr/

Atzīt par spēku zaudējušu Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2018.gada 8.novembra lēmumu par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu, nosakot, ka visi uzturlīdzekļu maksājumi, kas veikti 2018.gada 8.novembra lēmuma darbības laikā ir ņemami vērā, piedzenot uzturlīdzekļus pēc šī sprieduma.

Atbrīvot /pers. C/ pilnīgi no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas tiesas kancelejā - 2019.gada 28. janvāra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā, Rīgā Daugavgrīvas ielā 58.

Tiesnese M. Miltiņa